

Az Ábrahám-egyezmények öt év után. Milyen esélyei vannak az arab–izraeli normalizációnak a gázai háború fényében?

MKI Elemzés

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Csicsmann László

Horváth-Sántha Hanga

Lektorálta:

Vass Ágnes

Gorácz Anikó

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Magyar Külügyi Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

ISSN 2063-9244

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

Csicsmann László, vezető kutató, MKI

Horváth-Sántha Hanga, vezető kutató, MKI

AZ ÁBRAHÁM-EGYEZMÉNYEK ÖT ÉV UTÁN. MILYEN ESÉLYEI VANNAK AZ ARAB–IZRAELI NORMALIZÁCIÓNAK A GÁZAI HÁBORÚ FÉNYÉBEN?

Simon Peresz korábbi izraeli államfő [1993-ban Az új Közel-Kelet című könyvében](#) mintha előre látta volna azt a 2020. szeptember 15-ei aláírási ceremóniát, amelynek keretében Donald Trump amerikai elnök bejelentette az Izrael és az Egyesült Arab Emírségek, valamint Izrael és Bahrein között létrejött kétoldalú megállapodásokat, közkeletű nevén az Ábrahám-egyezményeket. Az ötlet, hogy az izraeli high-tech és védelmi technológia találkozhat a Perzsa-öböl arab államainak fosszilis energiahordozóival, és az abból létrejött szuverén vagyonalapok tőkéjével, nem újkéletű. Az Ábrahám-egyezményekhez később Marokkó és Szudán csatlakozott, bár az utóbbi államban a polgárháborús helyzet megakadályozta a valódi előrelépést.

Az Ábrahám-egyezmények reflektáltak az első Trump adminisztráció Közel-Kelettel kapcsolatos elképzelésére: a mérsékelt szunnita arab államok és Izrael közötti normalizációra, és a közös fenyegetettségként számontartott Irán elszigetelésére. Habár [Kínának alapvetően más elképzelése volt a regionális rendről](#), ugyanis azt Iránnal együtt képzelte el, ugyanakkor a térség valamennyi külső szereplője elfogadta az arab–izraeli közeledést. Az Ábrahám-egyezmények fontos mérföldkőnek tekinthető a Közel-Kelet történetében, hiszen az Egyiptommal 1979-ben, Jordániával pedig 1994-ben kötött békeszerződéseket, illetve az 1993-as oslói alapelvek nyilatkozatát (a Palesztin Felszabadítási Szervezet hivatalosan elismerte Izrael Államot) követően ez volt az első meghatározó politikai lépés Izrael térségbeli integrálásának irányában.

Az Ábrahám-egyezmények kibővítésére az Egyesült Államok számos erőfeszítést tett, azonban [a Hamász 2023. október 7-ei terrortámadásának az egyik célja ennek a folyamatnak a megakadályozása volt](#). Az arab államok ugyanis úgy írták alá a megállapodást, hogy a palesztin kérdés, amely korábban akadálya volt az együttműködésnek, ezúttal nem gátolta a gazdasági és politikai érdekek érvényesülését. A gázai konfliktus ellenére az Ábrahám-egyezményeket egyik állam sem mondta fel, ugyanakkor kétségtelen, hogy lassult az együttműködés. Jelen tanulmány célja, hogy az egyezmények öt éves évfordulóján számot adjon egyrészt az eredményekről és a gázai konfliktus kirobbanása óta eltelt két esztendő eseményeiről, másrészt elemezze az arab–izraeli normalizációs folyamat esetleges kibővítésének esélyeit. A szerzők amellet érvelnek, hogy miközben az egyezmények fennmaradtak, rövid távon nem valószínűsíthető, hogy újabb államok csatlakoznának a folyamathoz.

AZ ÁBRAHÁM-EGYEZMÉNYEK ÖT ÉVE

Az Ábrahám-egyezmények aláírása jelentős politikai áttörésnek számított, nemzetközi viszonylatban is az első Trump-adminisztráció vitathatatlan érdemeként ismerik el. Az egyezmények deklarált célja (Izrael és több arab állam közötti kapcsolatok normalizálása a diplomáciai, gazdasági és biztonsági együttműködés előmozdítása révén) előrevetítette a térség fejlődésének egy lehetséges új fejezetét – a konfliktusoktól elmozdulva egy közös gazdasági felvirágzás irányába. Az egyezmények nem csupán Izraellel voltak hivatottak békét szavatolni a kölcsönös gazdasági előnyökön keresztül, hanem az érintett országok polgárai által régóta várt változásokat is előrevetítettek az amerikai politikában. Ilyen volt például az Egyesült Államok részéről Marokkó régóta fennálló szuverenitási igényének [elismerése](#) a vitatott Nyugat-Szahara területén, illetve Szudán [eltávolítása](#) a terrorizmust támogató államok listájáról. A lentiekben egy rövid, a rendelkezésre álló nyilvános adatokat alapul vevő összegzés következik az Ábrahám-egyezmények eddig elért eredményeiről a kereskedelem, védelmi együttműködés és turizmus területén.

A kereskedelem területén elmondható, hogy a három aláíró arab ország közül az Egyesült Arab Emírségek tűnik Izrael legaktívabb gazdasági partnerének. Több megállapodást is kötött Izraellel, köztük egy szabadkereskedelmi megállapodáshoz hasonló, átfogó gazdasági partnerségi [megállapodást](#) (Comprehensive Economic Partnership Agreement, CEPA), melynek célja 10 milliárd dollárra bővíteni a kétoldalú kereskedelmet 2027-re. A kereskedelmi forgalom elérése azt is jelentené, hogy egy szinte teljesen új partner alig néhány év leforgása alatt Izrael öt legnagyobb kereskedelmi partnerének egyikévé válik. Az Izrael és az Egyesült Arab Emírségek közötti kétoldalú kereskedelem értéke 2022 első hét hónapjában már elérte az 1,4 milliárd dollárt, meghaladva a 2021 egészében regisztrált 1,2 milliárd dolláros kereskedelmi értéket. Az Egyesült Arab Emírségek és Izrael közötti kereskedelem 2023 és 2024 között [11%-kal nőtt](#), annak ellenére, hogy a gázai háború oly heves ellenkezést váltott ki előbbiben, hogy egyes magas rangú képviselői a zsidó állammal újonnan kialakított kapcsolatok megszakítását szorgalmazták. Az Izraeli Központi Statisztikai Hivatal szerint Izrael és az Egyesült Arab Emírségek közötti kereskedelem – a szoftverek és a kormányok közötti közvetlen ügyletek kivételével – 2024-ben összesen további 3,2 milliárd dollárral nőtt. Az Izrael és Bahrein közötti kereskedelem 2024 júniusában elérte a 16,8 millió dollárt, ami 740%-os [növekedést](#) jelent 2023 júniusához képest.

Az amerikai székhelyű Abraham Accords Peace Institute [jelentése](#) szerint az Izrael és más közel-keleti államok közötti kereskedelem is ugrásszerűen megnőtt az egyezmények aláírása utáni évben. De nem csupán az egyezményeket aláíró országokkal nőtt meg a kereskedelem, hanem más arab országokkal is: a Jordániával folytatott kereskedelem 54%-kal nőtt az előző évhez képest, elérve az 55 millió dollárt, majd Egyiptom következett 41% növekedéssel és 23,6 millió dollárral. Az Izrael és Marokkó közötti gazdasági kapcsolatokban is jelentős fellendülés volt tapasztalható a két ország közötti diplomáciai kapcsolatok 2020 decemberi újrafelvételét követően. Az Abraham Accords Peace Institute 2022-es [jelentése](#) szerint a Marokkó és Izrael közötti kereskedelem 2022-ben ismét 32%-kal nőtt, míg a turizmus 150%-kal emelkedett. Továbbá Marokkó 2022 májusban

3,1 millió dollár értékű kereskedelmi megállapodást kötött a zsidó állammal, ami 94%-os növekedést jelent 2021-hez képest. A Bahreinnel való kereskedelem is hasonló növekedést mutat. A normalizációban rejlő további gazdasági potenciálról egy, a megállapodások aláírásakor készült [RAND-tanulmány](#) szerint, ha 11 ország írná alá a megállapodásokat, azok tíz év alatt akár 1 billió dollárnyi új gazdasági tevékenységet generálhatnának és 4 millió új munkahelyet teremthetnének. Ha pedig az öt jelenlegi aláíró ország teljes mértékben kihasználná a megállapodások előnyeit – és Izraelhez és az Egyesült Arab Emírségekhez hasonlóan szabadkereskedelmi megállapodásokat kötne –, a RAND becslése szerint akár 180 ezer új munkahelyet teremthetnének, és gazdaságukhoz közel 150 milliárd dollárt adhatnának hozzá.

A gazdasági kapcsolatokon túl az egyezmények aláírói között eddig példátlan biztonsági együttműködés is kezdetét vette. Alig egy évvel az aláírást követően Marokkó és Izrael után az izraeli védelmi miniszter és marokkói kollégája védelmi szerződésekről szóló [egyetértési megállapodást](#) írtak alá, jelezve ezzel a kétoldalú védelmi ipar kezdetét. Ugyanakkor egy második katonai [megállapodást](#) is aláírtak, amely rögzíti a közös katonai bizottságok létrehozását, a Királyi Fegyveres Erők (FAR) és az Izraeli Védelmi Erők (IDF) közötti interoperabilitási gyakorlatokat, valamint a nemzetközi hadgyakorlatokban való részvételt. Utóbbi a megállapodás aláírása után rövid idővel meg is valósult, mikor Izrael részt vett az Egyesült Államok és több afrikai ország által Marokkóban tartott [African Lion](#) közös hadgyakorlaton 2022 nyarán (és azóta is). Emellett a marokkói királyi fegyveres erők három izraeli gyártmányú Heron drónt [vásároltak](#), amelyeket az Israel Aerospace Industries (IAI) fejlesztett ki, mintegy 48 millió dollárért. Ezen felül 500 millió dollárért SkyLock Dome drónelhárító rendszereket, további 500 millió dollárért pedig Barak MX rakétarendszereket [vásároltak](#). Marokkó emellett 1 milliárd dolláros üzlet keretében kémműholdat is [szándékozik](#) vásárolni az IAI-tól.

2020 óta az Egyesült Arab Emírségek és Izrael is fokozatosan terjeszti ki együttműködését a biztonsági kérdésekre. A biztonsági együttműködés területén Izrael és az Egyesült Arab Emírségek között jelenleg olyan [megál-](#)

[lapodás](#) van terítéken, amely – ha létrejön – potenciálisan megváltoztathatná a geopolitikai egyensúlyt a Perzsa-öbölben. A megállapodás keretében az EAE az izraeli Elbit Systems vállalatától Hermes 900 pilóta nélküli légi járművet (UAV) szerezne be – beleértve a technológiaátadást és a helyi gyártást is. Ez jelentené az első kiemelten fontos védelmi ipari együttműködést a két ország között, és amennyiben a megállapodás végleges formát ölt, az komoly előrelépést hozna a védelmi együttműködésben és a regionális elrettentés elmélyítésében egyaránt.

A turizmusban is előrelépést és fellendülést hozott az Ábrahám-egyezmények jelentette normalizációs folyamat – de mindezt fordítva is elmondhatjuk: a turizmus fontos szerepet játszik a normalizáció fenntartásában a regionális konfliktusokkal és feszültségekkel terhelt időszakban. Az egyezmények pozitív hatása a közvetlen járatok indításában, az enyhébb vízumkövetelményeken, valamint a jelentősen megnövekedett látogatószámban is megnyilvánul. Az Ábrahám-megállapodásokat megelőzően Izrael és az Egyesült Arab Emírségek között gyakorlatilag nem volt turizmus, azonban 2020 óta az Izraelből az Egyesült Arab Emírségekbe irányuló turizmus a 2019-es 0-ról 2022-re több mint 250 ezerre nőtt, [becslések](#) szerint mintegy 325 millió dollárral járulva hozzá az Egyesült Arab Emírségek gazdaságához. A fellendülő izraeli turizmussal kapcsolatban az Izraeli Bank [megállapította](#), hogy az Ábrahám-megállapodások Izrael, az Egyesült Arab Emírségek és Bahrein között légi közlekedési kapcsolatok létesítéséhez vezettek, ami körülbelül 1 millió utast eredményezett (2023-ig bezárólag). 2025-ig pedig több mint kétmillió izraeli lépett az EAE területére, fordítva azonban csekély számú látogató kereste fel a zsidó államot. Az Egyesült Arab Emírségekhez hasonlóan az Ábrahám-megállapodások előtt Izrael és Bahrein között nem volt turizmus. Bár 2020 óta az Izraelből Bahreinbe irányuló [turizmus](#) óvatosan növekvő tendenciát mutat, általánosságban elmondható, hogy mindkét irányban korlátozott maradt az érdeklődés.

AZ EGYEZMÉNYEK TÉRSÉGBELI FOGADTATÁSA, A KÖZVÉLEMÉNY ALAKULÁSA

A 2020 novemberében végzett első [közvélemény-kutatás](#) során az Egyesült Arab Emírségek és Bahrein lakossága megosztott volt abban a kérdésben, hogy pozitívan vagy negatívan értékeli-e az Izraellel létrejött megállapodást. Ekkor az aláíró országok lakossága mellett a szaúdiak és a katariak 40%-a is támogatta a megállapodást. Két év elteltével viszont a megállapodást pozitívan értékelők aránya mind Bahreinben és az Egyesült Arab Emírségekben, mind pedig a potenciális következő aláíróként emlegetett Szaúd-Arábiában 19% és 25% körülre csökkent. Hasonlóképpen látható, hogy az Ábrahám-egyezményeket elutasító országokban is inkább megkeményedett, semmint megfordult volna ezen hozzáállás: Libanonban a megállapodásokat „nagyon negatívan” értékelők aránya a 2020 novemberi 41%-ról 2022-re 66%-ra emelkedett, idén pedig Joseph Aún libanoni elnök [megerősítette](#), hogy a libanoni külpolitikának nem célja a normalizáció Izraellel. Egyiptomban az egyezmények támogatottság 25%-ról 13%-ra esett vissza. Az összes megkérdezett ország közül Jordániában változott a legkevésbé a hozzáállás, ahol a támogatottság 2020 óta 12% körül mozog. A vélemények nem mutatnak jelentős eltérést az olyan demográfiai tényezők szerint, mint az életkor vagy a vallás.

A különböző országok arab népessége körében végzett [felmérésben](#) meglepő módon a palesztinok voltak a legkevésbé hajlamosak negatív véleményt nyilvánítani az Ábrahám-megállapodásokról. Amikor 2022 júniusában megkérdezték őket, a kelet-jeruzsálemi lakosok fele (48%) azt mondta, hogy legalábbis némileg pozitívan tekint az Ábrahám-egyezményekre. A ciszjordániaiak 58%-a és a gázaiak mindössze 39%-a fejezte ki negatív véleményét a kérdésben – ez messze kevesebb, mint az emírátsusiak 71%-a. Az Arab Barometer legújabb, 2023–2024-es [felmérései](#) szerint tovább súlylydott az Ábrahám-megegyezések népszerűsége a térségben. Általánosságban elmondható, hogy 2023. október 7. után visszaesett az Izrael felé nyitás támogatottsága a közvéleményben, beleértve azokat az országokat is, amelyek aláírták az egyezményeket. Az Arab Barometer által 2023–2024-ben megkérdezett hét ország (Marokkó, Tunézia, Palesztina, Jordánia,

Kuvait, Libanon, Mauritánia) egyikében sem haladta meg a 13%-ot a támogatottság. Marokkóban a gázai háború második évében az izraeli normalizáció támogatottsága a 2021-es 31%-ról [13%-ra](#) esett vissza. Általánosságban elmondható, hogy a legtöbb országban az amúgy is alacsony szinthez képest is kis visszaesés tapasztalható. A felmérés rámutatott arra is, hogy ezzel párhuzamosan a közvéleményben megerősödött a palesztin ügy támogatása, és noha a Közel-Kelet és Észak-Afrika társadalmi már régóta támogatják a palesztin államot, ez az elkötelezettség az izraeli katonai kampányt követő kilenc hónapban még tovább erősödött. Izraelt széles körben elítélik az arab közvéleményben; Marokkótól Kuvaitig a többség olyan kifejezésekkel írta le Izrael gázai támadását, mint „népirtás”, „mészárlás” vagy „etnikai tisztogatás”. Mindemellett aggasztó jelek mutatkoznak az arab közvélemény és az uralkodóréteg között tátongó hozzáállásbeli űrre. Ezt jól szemlélteti Marokkó, ahol a lakosság régóta ápol jó kapcsolatokat a palesztin néppel – kultúrájuk, nyelvük és vallásuk is közös –, ennek ellenére a többség egyre hangosabban követeli az Izraellel való normalizáció befejezését a Gázában romló humanitárius helyzet miatt. Idén év elején egy, az Egyesült Államokban élő marokkói állampolgár négy embert [késelt meg](#) Tel-Aviv központjában, a bűncselekményt valószínűleg a gázai események okozta mély elégedetlenség motiválta. A közvélemény álláspontját azonban látványosan nem osztja a rabati politikai és biztonsági apparátus, amely felismeri az érdektelen országirányítás fontosságát – különösen azután, hogy Damaszkuszban összeomlott az utolsó pánarabista rezsim.

Fentiek mellett fontos kiemelni, hogy az Arab Barometer felmérése nem tartalmaz aktuális adatokat azokról az országokról, amelyek Marokkón kívül aláírták még az Ábrahám-egyezményeket. Egyrészt, a szudáni polgárháború miatt nem volt lehetőség új felmérést végezni, másrészt Bahreinről és az Egyesült Arab Emírségekről sem állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyek alapján megvizsgálhatnánk az ott bekövetkezett esetleges változásokat.

AZ ARAB–IZRAELI NORMALIZÁCIÓ 2023 OKTÓBERÉT KÖVETŐEN

2023 októbere összességében nem kedvezett az Ábrahám-egyezményekre épülő arab–izraeli normalizáció elmélyítésének, ugyanakkor bizonyította annak reziliens voltát. A mai napig egyetlen arab állam sem mondta fel hivatalosan az együttműködést, sőt a kétoldalú kereskedelmi kapcsolatok – kisebb hullámság mellett – néhány állam vonatkozásában erősödést mutattak.

[Anvár Gargas az Emírségek korábbi külügyminisztere](#), illetve jelenleg is az elnök külpolitikai főtanácsadója 2024-ben úgy fogalmazott, hogy a gázai háború kirobbanása miatt Abu-Dzabi nem fogja felmondani az Izraellel aláírt megállapodást, ugyanis az olyan stratégiai döntések, mint az Ábrahám-egyezmények aláírása hosszú távra szólnak. Abu-Dzabiban az izraeli követség, illetve Dubajban a főkonzulátus a 2023. októberi konfliktus kirobbanása után is tovább működik. Bahreinben a parlament alsóháza 2023-ban bejelentette ugyan a gazdasági kapcsolatok felfüggesztését, annak nincsen döntéshozó szerepe külpolitikai kérdésekben. Szudánnal ugyancsak 2020 januárjában sikerült megkötni a megállapodást, azonban érdemben nem sikerült belpolitikai okok miatt elmélyíteni. A 2023-ban kirobbant polgárháború pedig megakadályozta, hogy érdemi előrelépés történjen az Izraellel kapcsolatos politikában. Az érintett arab államoknak egyensúlyozó politikát kell folytatniuk az Izraellel való kapcsolataikban, ugyanis a közvélemény szemében a gázai humanitárius válság elsődleges felelőse a zsidó állam. Ennek részeként a kétoldalú kapcsolatokban – különösen az Egyesült Arab Emírségek vonatkozásában – továbbra is sor kerül magas szintű találkozókra. 2025. április 7-én [Gideon Szaár izraeli külügyminiszter](#) Abu-Dzabiban folytatott tárgyalásokat a gázai humanitárius helyzetről és a tűzszünet lehetőségeiről. 2025 júniusában az ultraortodox Sász Párt vezetője, [Arja Deri látogatott az Egyesült Arab Emírségekbe](#), amelynek keretében a gázai háborút követő rendezés terveiről egyeztetett arab kollégáival. Még ha az álláspontok különböztek is alapvető kérdésekben, a kommunikációs csatornák fennmaradtak a két állam között. Az Egyesült Arab Emírségek ezen a találkozón megerősítette, hogy csak olyan rendezési tervet támogatnak, amely számol a Palesztin Hatóság reformjával. A kulturális kapcsolatok

is fennmaradtak, az izraeli Premier Tech kerékpárcsapat hatodik alkalommal vett részt 2025-ben az EAE-ben rendezett versenyen.

Bahreinben 2025. augusztus 27-én adta át a megbízólevelét az új izraeli nagykövet. Eitan Na'eh leköszönő izraeli nagykövet kiemelte, hogy amikor 2024-ben és 2025-ben Irán rakétákkal támadta Izraelt, Bahreinnek kulcsfontosságú szerepe volt a US CENTCOM keretében a közel-keleti légtér védelmében. [Ahogy a nagykövet fogalmazott](#): „elmondják, amit gondolnak, ugyanakkor tisztelettel hallgatják végig az izraeli perspektívát”.

Mindezzel együtt azonban az érintett két államnak Gáza kérdését is a külpolitika fókuszába kellett emelni. Az Egyesült Arab Emírségek számára, amely 2022-ben két éves ENSZ Biztonsági Tanácsi nem állandó tagságát kezdte meg, fontos volt, hogy Gáza kérdésében önálló határozati javaslatot fogadtasson el az ülésen. A 2023. december 22-én a Biztonsági Tanácsban [az UAE kezdeményezésére elfogadott határozat](#) a humanitárius segélyek Gázai övezetbe jutásának szükségességéről szólt. 2026 és 2027 között pedig Bahrein kerül majd hasonló pozícióba, programjának középpontjába a gázai kérdés rendezésének szükségességét helyezve. Azonban [Bahrein minden nyilatkozatban utal arra](#), hogy a rendezésnek szavatolnia kell Izrael biztonságát, valamint mindenekelőtt az izraeli túsok szabadon engedését.

2025 májusában Marokkó adott otthont az amerikai vezetés alatt álló Africa Lion hadgyakorlatnak, amelynek [egyik vendége az izraeli Golani elnevezésű katonai szervezet volt](#), amely részt vett a Gázai övezetben tizenöt, humanitárius misszióban részt vevő munkás meggyilkolásában. Az akció a marokkói közvéleményben tiltakozást váltott ki, ugyanakkor az uralkodócsalád számára fontos volt fenntartani a hivatalos kapcsolatokat. Marokkó ugyanis nagyrészt azzal keretezte az Izraellel való együttműködés hazai narratíváját, hogy a zsidó állam [ellensúlyát képezi az iráni támogatásban részesülő Polisario Frontnak](#), illetve Algériának. Marokkó esetén, ahogy láthattuk korábban, komolyabb palesztin-párti megmozdulásokra került sor, így kérdéses, hogy az egyensúlyozás meddig tartható fenn.

HOGYAN TOVÁBB?

2023 szeptemberében Mohamed bin Szalmán szaúdi trónörökös [úgy válaszolt](#) egy tévéinterjúban a szaúdi–izraeli normalizációval kapcsolatban felmerült kérdésre, hogy: „napról napra egyre közelebb kerülünk egymáshoz”. Az Izrael és Szaúd-Arábia közötti többnyire nem publikus kapcsolatok hosszú évekre nyúlnak vissza. Sajtóértesülések szerint Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök 2020 szeptemberében a futurisztikus szaúdi [Neom városában járt](#), ahol a szaúdi uralkodócsalád tagjaival találkozott, bár a látogatás hírért Rijádban cáfoltak. Az izraeli–szaúdi kapcsolatokat elsősorban a közös fenyegetésként érzékelt Irán határozta meg a 2010-es években. 2023-ban úgy tűnt, hogy elindultak az izraeli–szaúdi tárgyalások a normalizációval kapcsolatban. Rijád számára talán az egyik legfontosabb feltétel a polgári célú nukleáris program amerikai jóváhagyása volt, illetve olyan modern fegyverrendszerek vásárlása, amelyek értékesítését korábban Washington csak Izrael számára tette lehetővé. A Hamász terrortámadásának az egyik célja az éppen zajló egyeztetések leállítása volt, amelyet a gázai háború és a kialakult humanitárius helyzet hatására el is ért. [A második Trump adminisztráció 2025 első félévében jelentős erőfeszítéseket tett](#), hogy újraindítsa az izraeli–szaúdi egyeztetéseket, azonban a gázai háború és humanitárius helyzet megakadályozta azt. Rijád egyértelművé tette, hogy a kétállamos megoldást, a gázai háború leállítást és a humanitárius helyzet javítását tekinti a további tárgyalások előfeltételének. A jelenlegi körülmények közepette kevésbé valószínűsíthető, hogy Szaúd-Arábia csatlakozna az Ábrahám-egyezményekhez.

2025 májusában Trump közel-keleti útján egyeztetett Szíria új elnökével, Ahmed as-Saraával, és a szankciók feloldásának feltételeként szabta Szíria számára, hogy normalizálja viszonyát Izraellel, és csatlakozzon az Ábrahám-egyezményekhez. Izrael az elmúlt hónapokban több alkalommal is beavatkozott Szíria területén, elsősorban az Aszad-rezsimhez köthető fegyveres csoportok ellen vagy a déli területeken élő drúz kisebbség védelmében hajtott végre támadást. Izrael még 2024 decemberében szíriai falvakat és a Hermon-hegyet foglalta el stratégiai okokból, amelyet az arab

államok élesen elítéltek. Izrael és Szíria között jelenleg is zajlanak az egyeztetések, és nagy a valószínűsége egy biztonsági egyezmény aláírásának, azonban csekély az esélye a békeszerződésnek, vagyis az Ábrahám-egyezményekhez való csatlakozásnak. [Izrael fő követelése az](#), hogy Szíriának az izraeli határhoz közel eső területe demilitarizált övezet legyen, ezt a kérdést érintik is a mostani tárgyalásokon.

Az Ábrahám-egyezmények kibővítésére viszonylag csekély esély mutatkozik a gázai háború lezárásáig. Izrael katarai beavatkozása újabb kérdéseket vet fel az Ábrahám-egyezmények fennmaradásával kapcsolatban. Az Egyesült Arab Emírségek elnöke elítélte a támadást, másnap az első arab vezetőként felkereste a katarai emírt, hogy együttérzését fejezze ki. Az Egyesült Arab Emírségek azonban nem a legmagasabb szinten képviseltette magát a Katar által szervezett arab–muszlim csúcson. A GCC-államok között [elindult az egyeztetés egy védelmi közösség, illetve mechanizmus felállításáról](#), amely új megvilágításba helyezheti az arab–izraeli normalizációt. A GCC-államok – miközben nem egységesek az Izraellel való kapcsolataikat illetően – úgy látják, hogy Izrael elsősorban katonai eszközökkel kísérli meg rendezni a vitás kérdéseket. Ez önmagában biztonsági fenyegetésként jelenik meg a stratégiai döntéshozók és elemzők percepciójában.

Ugyancsak aggályokat vet fel a múlt héten aláírt [szaúdi–pakisztáni védelmi paktum kérdése](#) is. A két állam közötti együttműködés hosszú évtizedekre nyúlik vissza, a megállapodásról szóló kétoldalú tárgyalások több éve zajlanak, ugyanakkor az elmúlt hetek eseményei merőben új geopolitikai kontextusba helyezik azokat. Egyes szakértők [az „iszlám NATO-nak” nevezték](#) a szaúdi–pakisztáni szövetséget, és legtöbbször azt a kérdést teszik fel, hogy ez kiterjeszti-e a pakisztáni nukleáris védőernyőt Szaúd-Arábiára. Véleményünk szerint a jelen megállapodásból ez automatikusan nem következik, ugyanakkor annak lehetőségére kétségtelen benne rejlik.

A gázai eseményeken túl az Ábrahám-egyezmények további elmélyítésében szintén nem kedveznek azok az izraeli tervek, amelyek a Nyugati Part területeinek részleges annexióját célozzák meg. 2025. szeptember elején Lina Nussaibeh, az Egyesült Arab Emírségek ENSZ-nagykövete

vörös vonalnak nevezte azt a tervet, amely szerint a zsidó állam annektálná a Nyugati Part egyes területeit. Kérdéses azonban, hogy ez a gyakorlatban a projektek számának csökkenését, a diplomáciai kapcsolatok alacsonyabb szintre helyezését vagy az Ábrahám-egyezményekből való teljes kilépést jelenti-e. Vélhetően az utóbbira nem fog sor kerülni a közeljövőben. Trump az ENSZ Közgyűlésen Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnöknek megfogalmazta, hogy Washington nem támogatja az annexiós tervet, amely vélhetőleg az Ábrahám-egyezmények fenntartására tett amerikai kísérlet. Várhatóan az Ábrahám-egyezmények fennmaradnak, ugyanakkor a normalizáció kibővítésének és elmélyítésének előfeltétele a palesztin kérdés rendezése olyan formában, ahogyan az arab államok közvéleménye számára is elfogadható.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**